

Hoe koop ik gras?

Gemeenten en bedrijven staan voor lastige inkoopkeuzes. Wat is nou duurzaam? Jacques Reijniers is een deskundige in Nederland op het gebied van duurzaam inkopen, met name voor overheidsorganisaties als gemeenten, provincies en het Rijk. Hij beantwoordt vragen van inkopers die zich op het hoofd krabben.

Hoe kom ik aan een duurzame kunstgrasmat?

Beste Jacques,

Wij willen duurzaam inkopen en staan voor de volgende vraag. Vorig jaar heeft ons college van B&W duidelijk aangegeven dat Almere het Cradle to Cradle-principe wil inzetten. Simpel gezegd betekent dit dat er na afronding van de levenscyclus van een product geen afval overblijft, maar dat alle grondstoffen uit een product voor hergebruik opnieuw kunnen worden ingezet. Voor de kunstgrasvelden gaat dit nu absoluut nog niet op, omdat de oude afgedankte kunstgrasmatten niet geschikt zijn voor dit principe. Nog erger: er is op dit moment feitelijk geen bestemming meer nadat de oude mat wordt afgevoerd. Matten van vier jaar en ouder worden als chemisch afval beschouwd en dienen alleen nog als brandstof voor afvalverbrandingsovens. Wat adviseert u ons, wanneer wij grasmatten willen inkopen?

Harte Hartlief, Gemeente Almere, teamleider Groen Water en Natuur.

DE SPEURTOCHT

Heel wat gemeenten staan voor de keuze om voor natuurlijk gras of kunstgras te kiezen. Dat lijkt op het eerste gezicht niet zo'n lastig dilemma. Natuurlijk gras is toch echt groen, dus automatisch beter voor het milieu? Beheerders van sportvelden weten dat de praktijk weerbarstig is. Echt gras kun je niet het hele jaar door intensief gebruiken. Dat wordt kapot getrapt. Dit valt op te vangen door extra sportvelden aan te leggen, maar die ruimte moet er wel zijn. In een stedelijke omgeving met hoge grondprijzen is deze keuze financieel niet altijd haalbaar. Dan kom je al snel op kunstgras uit. Ook daar zijn keuzes in. Er is puur kunstgras en gras waarin natuurlijk gras kan groeien, een soort open mat. Ook wordt een mat soms met zand vermengd.

PEOPLE

Veiligheid van de grasmat is een echt people-aspect. Vroeger zorgden kunstgrasmatten voor brandwonden bij sporters. Dat is vandaag minder het geval, omdat de matten ook nat kunnen worden gehouden of uit zachtere vezels bestaan. Kunstgrasmatten vergen minder onderhoud, hoeven niet gemaaid te worden. Dat scheelt personeelskosten, maar ook mogelijke ongelukken met maaiers. Een lekker spelend veld nodigt meer mensen uit om het hele jaar door te gaan sporten, wat een positief gezondheidseffect heeft voor de burgers.

PLANET

Bij de keuze van een kunstgrasmat kan er gekeken worden of de aanbieder een product heeft dat kan worden hergebruikt, wanneer het gras versleten is. Ook kan er gekeken worden of er met bioplastics is gewerkt, hoewel de pollen soms met synthetische lijmen zijn vastgezet, zodat aan het einde van de levenscyclus een product ontstaat dat niet meer in aparte reststromen te scheiden is. De leverancier die deze verantwoordelijkheid niet neemt, verdient de order niet. Sommige kunstgrasvelden moeten nat gemaakt worden, voordat er op gespeeld kan worden. Wordt dit water opgevangen en hergebruikt? Echt gras neemt het broeikasgas CO₂ uit de lucht, kunstgras niet. Dit kan echter worden ondervangen door een extra dikke haag bomen om het sportveld aan te planten, desnoods elders in de gemeente, zonnepanelen op het dak van de sportkantine te plaatsen of CO₂-credits te kopen.

PROFIT

Kijk niet bij voorbaat naar de goedkoopste aanbieder, maar naar de producent van kunstgras die kan bewijzen dat hij het minste energie gebruikt en de minste afval genereert. Zuinig omgaan met grondstoffen weegt positief door. Bewijzen hiervoor zijn te vinden in een maatschappelijk jaarverslag, in ISO 14000-certificering en in keurmerken. Voor kunstgras heeft SenterNovem nog geen criteria ontwikkeld, maar die kunnen nog komen.

“Maak de nieuwe criteria aan producenten vooraf in de markt bekend.”

Beste Harte Hartlief,

Wanneer de duurzaamheidslat zo hoog wordt gelegd als Almere dat doet, is er op dit moment nog geen producent te vinden die een volledig industrieel herbruikbare kunstgrasmat kan leveren. Helaas is de markt nog niet zo ver. Betekent dit dat er dan automatisch voor natuurgras gekozen moet worden? Dat zou ik ook niet willen zeggen. Door het afbreken van de dialoog, ontnem je jezelf de mogelijkheid om de producenten van kunstgras te stimuleren om hun product verder te ontwikkelen. Maak liever de nieuwe criteria aan producenten vooraf in de markt bekend. Formuleer de eisen in lijn met het beleidsmatige kader. Ga vervolgens in de markt de haalbaarheid beoordelen, ga tot het maximaal haalbare en stimuleer daarmee jezelf en je collega's van andere gemeenten in het doorontwikkelen van kunstgrasmatten tot het gewenste ambitieniveau. Vraag ook aan leveranciers welk plan van aanpak zij hebben om verdere doorontwikkeling te realiseren. Ook mijn organisatie kan dan de producenten en leveranciers hier op aanspreken. Door samenwerking in de keten kunnen wij tot de gewenste innovatie komen.

Jacques Reijniers, (1951) is directievoorzitter van Het NIC. Hij bezet ook de NEVI-leerstoel inkoopmanagement aan Nyenrode Business Uni-

versiteit. Reijniers helpt om duurzaamheid meetbaar te maken, zodat inkopers hun keuzes meer transparant kunnen voorbereiden en verantwoorden, wanneer een gemeenteraad, een gedeputeerde of de Tweede Kamer daar om vraagt.

jacques.reijniers@hetnic.nl